

Ministři životního prostředí

prostřednictvím

Ministerstva životního prostředí

Odbor výkonu státní správy III

Mánesova 3a

370 01 České Budějovice

V Českých Budějovicích dne 5. ledna 2015

Rozklad proti rozhodnutí Ministerstva životního prostředí ze dne 11. prosince 2017 vydaného pod č. j. MZP/2017/510/762 o prodloužení doby platnosti rozhodnutí o stanovení průzkumného území Čihadlo

Jako účastník řízení z titulu § 70 zákona č. 114/1992 Sb., podáváme rozklad vůči rozhodnutí o prodloužení doby platnosti rozhodnutí o stanovení průzkumného území Čihadlo pro zvláštní zásahy do zemské kůry za účelem vyhledávání konečného hlubinného úložiště vyhořelého jaderného paliva, které nám bylo doručeno 22. prosince 2017.

Vydané rozhodnutí Ministerstva životního prostředí (dále jen MŽP) je procesně zásadně vadné.

Rozhodnutí o stanovení průzkumného území pro zvláštní zásahy do zemské kůry – ČIHADLO, které bylo vydáno 20. října 2014 jako č.j. 67530/ENV/13 1132/510/13, pozbylo platnosti 31. prosince 2016. Není možné prodloužovat platnost již neplatného rozhodnutí. Takový postup zákon č. 62/1988 Sb., o geologických pracích neumožňuje a vyplývá to i z jeho § 4a odst. 7, který je možné využít pouze v případě rozhodnutí, která jsou dosud platná. Snaha konat jinak, je v zásadním rozporu s principy fungování právního státu a výkonu veřejné správy. Považujeme v tomto ohledu za právně rozporné i rozhodnutí ministra životního prostředí o rozkladu Správy úložišť radioaktivních odpadů (dále jen SÚRAO) ze dne 8. listopadu 2017 pod č.j. MZP/2017/430/96, kterým zrušil usnesení MŽP o zastavení řízení a vrátil žádost o prodloužení doby platnosti průzkumného území Čihadlo k novému projednání a rozhodnutí. Jsme si vědomi, že stejná osoba ministra nyní své rozhodnutí nezvratí, ale uvádíme tuto námitku pro případný pozdější soudní přezkum.

Druhou procesní vadou je, že žadatel, SÚRAO, nesplnil požadavky zákona č. 62/1988 Sb., o geologických pracích a jeho žádost tak mělo MŽP podle §4a odst. (5) tohoto zákona zamítnout.

Žadatel ve své žádosti nedoložil, že je držitelem oprávnění k hornické činnosti, což je explicitní podmínka zákona. Při předchozí žádosti o stanovení průzkumného území toto žadatel řešil mandátní smlouvou s organizací DIAMO, s.p., odštěpný závod GEAM, která je držitelem oprávnění a splnění souladu se zákonnými požadavky bylo v tehdejší žádosti doloženo. Nyní žádá sám a doložení chybí. MŽP naší námitce nepřisvědčilo s odkazem na obecná ustanovení atomového zákona, ať již v původním znění č. 18/1997 Sb. (§ 26) nebo nového č. 263/2016 Sb. (§ 113), která však dávají SÚRAO jen obecné zmocnění k přípravě úložišť radioaktivních odpadů, ale nikoliv k provádění hornických prací. Touto argumentací však MŽP potvrzuje, že SÚRAO držitelem oprávnění skutečně není. Podmínka zákona o geologických pracích tak tímto nemohla být naplněna.

Další důvody pro naše odvolání jsou:

Prodloužení doby platnosti průzkumného území je v rozporu s požadavkem zákona č. 62/1988 Sb., o geologických pracích § 4a, odst. (7): „Dobu platnosti rozhodnutí o stanovení průzkumného území lze prodloužit, jestliže stanovená lhůta není dostatečná k ukončení činnosti, která je předmětem rozhodnutí, a činnost byla vykonávána v souladu s rozhodnutím.“ MŽP se ve svém rozhodnutí řádně nezabývalo naší námitkou, že SÚRAO dokázalo, že lhůta dostatečná pro ukončení činnosti byla a že geologické práce realizované na lokalitě Čihadlo v roce 2017 nebyly v souladu s rozhodnutím pro geologický průzkum v etapě vyhledávání, ale byly provedeny jako geologický výzkum dle § 2 zákona č. 62/1988 Sb.

Naši námitku MŽP namísto prověření faktů smetlo „se stolu“ s odůvodněním, že jde o „poukázání na ojedinělou poznámku, která vytržena z kontextu nutně nemusí splňovat beze zbytku požadavky na kvalifikované podání“. Proto si naši argumentaci dovoluujeme zopakovat:

„Zdůrazňujeme, že Správa úložišť radioaktivních odpadů v letošním roce mnohokrát otevřeně sdělila, že průzkumné území nepotřebuje a ani nepotřebovala, aby získala informace potřebné pro rozhodnutí o vhodnosti lokalit pro hlubinné úložiště. Například: „SÚRAO konstatuje, že zamítavé stanovisko MŽP (k prodloužení tzv. „průzkumného území pro zvláštní zásah do zemské kůry“) nemá vliv na průběh hodnocení stávajících lokalit.“ (zdroj: <https://www.surao.cz/clanek-406-stanovisko-surao-k-zastaveni-rizeni-k-prodlouzeni-platnosti-stanoveni-pruzkumnych-uzemi-na-7-lokalitach>), obdobně ve zpravodaji Zprávy ze Správy z jara 2017 nebo podzimu 2017 (viz www.surao.cz) a v dalších veřejných vyjádřeních představitelů SÚRAO.

Geologické práce, které měly proběhnout jako geologické průzkumy v souladu se zákonem č. 62/1988 Sb., o geologických pracích byly Správou úložišť účelově označeny jako geologické výzkumy a v plném rozsahu podle schváleného Projektu geologicko-průzkumných prací pro lokalitu Čihadlo proběhly nebo dosud probíhají v rámci uzavřených zakázek, které SÚRAO zadala.

To potvrzuje SÚRAO i ve sdělení Ministerstvu životního prostředí z 22. 11. 2017, v němž mění požadovanou dobu prodloužení průzkumného území jen do 31. 12. 2017, protože „na základě vyhodnocení dat získaných v rámci geologických prací učinil žadatel závěr, že v dané lokalitě již disponuje dostatečným množstvím geologických dat, jejichž získání bylo účelem dané etapy průzkumných geologických prací.“

Výše zmíněné tak vyvrací důvody, se kterými Správa úložišť argumentovala v žádosti o prodloužení doby platnosti rozhodnutí o stanovení průzkumného území Čihadlo z prosince 2016 a tato je tedy bezpředmětná.“

Z žádosti SÚRAO o prodloužení doby platnosti průzkumného území pro zvláštní zásahy do zemské kůry Čihadlo z prosince 2016 je zřejmé, jaké práce do konce platnosti průzkumného území SÚRAO nestihlo dokončit nebo ani zahájit. Není to celý rozsah prací, které byly schváleny při stanovení průzkumného území a popsány v „Projektu geologicko-průzkumných prací Ověření vhodnosti horninového prostředí pro umístění hlubinného úložiště VJP a RAO v PÚZZK Čihadlo“, Kováčik, M. a kol., listopad 2015, viz.: <https://www.surao.cz/data/original/files/dgr/gpp.zip>. Tyto neprovedené činnosti svým obsahem pak přesně odpovídají veřejné zakázce „Geofyzikální práce pro popis geologické stavby potenciálních lokalit HÚ v ČR“, na jejíž realizaci pro lokalitu Čihadlo byla uzavřena smlouva s firmou SG Geotechnika a.s. viz. <https://smlouvy.gov.cz/smlouva/3298530>. A dále pak dílčím úkolům upřesňovaným v Zadávacích listech v rámci veřejné zakázky „Výzkumná podpora pro projektové řešení hlubinného úložiště“, viz.: <https://www.e-zakazky.cz/Profil-Zadavatele/1b1d9c06-7d7b-4d8f-90f4-ef54d4146637/Zakazka/P14V00000007>.

Smlouvy však nebyly uzavírány na geologické průzkumné práce, ale na geologický výzkum. Toto pak plně koresponduje s výše citovanými prohlášeními žadatele, že pro účely získání dat pro vyhodnocení jednotlivých lokalit včetně lokality Čihadlo nepotřebuje průzkumné území a dostatek dat si dokázal opatřit, ačkoliv průzkumné území od 1. ledna 2017 nebylo platné.

MŽP tak nerozhodovalo v souladu s § 2 Správního řádu, protože nedbalo, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem a konečně ani v souladu se zásadou materiální pravdy dle § 3 Správního řádu a nepostupovalo dle § 50 Správního řádu, ačkoliv na rozpor tvrzení žadatele v žádosti o prodloužení doby platnosti s nastalou skutečností jednotliví účastníci řízení včetně Cally upozorňovali.

SÚRAO odůvodnil svoji žádost o prodloužení doby platnosti potřebami dodržet milníky Aktualizace koncepce nakládání s RAO a VJP, viz část I.- 3 a II. – 1 žádosti. V době žádosti šlo o neplatný dokument, protože tato koncepce byla vládou schválena až 29. listopadu 2017 poté, co proběhl proces posouzení vlivů na životní prostředí podle zákona 100/2001 Sb. Jak jsme však již zdůvodnili výše, prodloužení doby platnosti průzkumného území do konce roku 2017 nemá na dodržení milníků vládní koncepce vůbec žádný vliv.

MŽP se řádně nevyrovnalo s naší argumentací z 31. ledna 2017 (potvrzené 4. prosince 2017), což také potvrzuje, že při rozhodnutí nebyl hledán soulad s veřejným zájmem dle § 50 Správního řádu. Namítali jsme, že SÚRAO se ve své žádosti: „dopouští účelově nepravdivé argumentace, když se snaží navodit dojem, že neprodloužení platnosti průzkumného území může znamenat nedodržení milníků koncepce a v tom případě by musela být hledány alternativy pro uložení RAO a VJP. V první řadě je potřeba upozornit, že hlavním důvodem, proč se Správě úložišť radioaktivních odpadů nedaří postoupit ve výběru lokalit je její častá změna strategie, jak lokality vybírat. Ale i takové zpoždění v počáteční fázi ještě neznamená ohrožení klíčového termínu, tedy zahájení provozu hlubinného úložiště v roce 2065, protože pohled na harmonogram ukazuje dobré časové rezervy po roce 2025, kdy má dojít k výběru finální lokality. Pokud žadatel píše, že „v případě nedodržení harmonogramu (myšleno milníků návrhu koncepce) tedy dojde tak k nesouladu při plnění aktualizované Státní energetické koncepce, dále pak s Národním akčním plánem rozvoje jaderné energetiky v ČR a na mezinárodní úrovni se Společnou úmluvou o bezpečnosti nakládání s RAO a VJP“, měl by doložit, v čem konkrétně by takový nesoulad měl nastat a jak toto souvisí s žádostí o prodloužení platnosti průzkumného území.

Žadatel zde také tvrdí, že Státní energetická koncepce předpokládá optimalizaci provozu stávajících jaderných elektráren a jejich provoz po dobu cca 60 let. Skutečnost je taková, že jde jen o úvahu, neb energetická koncepce ukládá „Vytvořit podmínky pro prodloužení životnosti elektrárny Dukovany na 50 let a bude-li to možné, až na 60 let (s ohledem na technologie, bezpečnost, ekonomiku a pravidla EU).“ I v případě JETE hovoří o 50-60 letech. S ohledem na zpřísňující se bezpečnostní požadavky se již prodloužení na 50 let provozu jeví jako vrchol možného. Opět ale není konkretizována souvislost s podanou žádostí.“

Že pokračování geologických průzkumných prací cestou prodloužení doby platnosti průzkumného území do konce roku 2017 na lokalitě Čihadlo není v souladu s veřejným zájmem dle § 4a odst. 6 zákona č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, a § 50 odst. 3 správního řádu potvrdilo naposledy i vyjádření ministra životního prostředí Richarda Brabce při návštěvě Jistebnice dne 8. prosince 2017: „Jsem přesvědčen, že pokud v některých ze sedmi lokalit je setrvalý odpor proti tomu, aby tady průzkumné práce pokračovaly, stát by neměl jít proti zájmu regionu.“, viz <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/brabec-navrhne-aby-u-jistebnice-nebylo-uloziste-jaderneho-odpadu/1560218>.

Rovněž vyjádření bývalého ministra průmyslu a obchodu Jana Mládky učiněné na tiskové konferenci dne 15. července 2016 za přítomnosti ředitele SÚRAO (důkazem budiž videozáznam z tiskové konferenci dne 15. července 2016 „Jan Mládek k problematice úložišť jaderného odpadu“ dostupný na youtube profilu „Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR“, <https://www.youtube.com/watch?v=gej15F-2Pis>). Ministr průmyslu a obchodu Jan Mládek zadal Správě úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO), aby při dalších krocích ve výběru lokalit pro budoucí hlubinné úložiště vyhořelého jaderného paliva spolupracovala primárně s těmi dotčenými lokalitami, respektive obcemi, které jsou přístupny dialogu. Ministr tak fakticky uznal náš argument, že geologický průzkum území v lokalitě, kde obce s vybudováním hlubinného úložiště radioaktivního odpadu nesouhlasí, je v rozporu s veřejnými zájmy. Ministr ve svém vyjádření opakovaně konstatoval, že ze strany ministerstva není zájem na tom, aby úložiště radioaktivního odpadu bylo budováno v lokalitách, kde k tomu není politická vůle ze strany obcí, a že proto v těchto lokalitách není ekonomický a politický zájem na geologickém průzkumu.

Jak vidno z odpovědí obcí ministru průmyslu Mládkovi (viz Tab. 5 v části I. – 5 žádosti), má jen jedna ze čtyř dotčených obcí v lokalitě Čihadlo zájem spolupracovat v Pracovní skupině pro dialog o úložišti a ani jedna nemá zájem se podílet na přípravě legislativy ani na přípravě příspěvků obcím. Z výše uvedeného prohlášení ministra průmyslu a obchodu vyplývá, že není veřejný zájem na tom, aby úložiště radioaktivního

odpadu bylo budováno v lokalitách, kde s tím obce nesouhlasí a není a nebyl dán dostatečně vážný veřejný zájem na průzkumu, resp. že jej v těchto lokalitách převyšovaly a převyšují zájmy obcí na samosprávném rozvoji a zájem na hospodárném a efektivním nakládání s veřejnými prostředky.

MŽP se vůbec nevěnovalo naší námitce z 31. ledna 2017 (potvrzené 4. prosince 2017), byť není klíčová a spíše jen dokresluje věrohodnost tvrzení žadatele: „Žadatel ve své žádosti uvádí, že proti Rozhodnutí o stanovení průzkumného území pro zvláštní zásahy do zemské kůry - Čihadlo ze dne 20. října 2014 byl podán rozklad některými občanskými sdruženími a obcemi prostřednictvím advokátní kanceláře Šikola a partneři 5. 11. 2014. Toto tvrzení je nepravdivé, Calla – Sdružení pro záchranu prostředí podala rozklad sama a to 7. 11. 2014.“.

Vzhledem k výše uvedenému v souladu s § 152 odst. 5 písm. a) správního řádu navrhuje, aby ministr životního prostředí napadené rozhodnutí o prodloužení doby platnosti rozhodnutí o stanovení průzkumného území Čihadlo pro zvláštní zásahy do zemské kůry za účelem vyhledávání konečného hlubinného úložiště vyhořelého jaderného paliva zrušil.

Závěrem si dovoluujeme vyhradit možnost své podání doplnit v přiměřené lhůtě o další námitky.

Jménem Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, z. s.

Edvard Sequens